Hukuk Bölümü 2013/1716 E. , 2013/1928 K.

- **POLIS MEMURU OLARAK GÖREV YAPMAKTA, GÖREVLI OLDUĞU SIRADA RAHATSIZLANMASI ÜZERINE VEFAT EDEN DAVACI MURISI HAKKINDA 5510 SAYILI KANUNUN 47.MADDESININ 1.FIKRASINA GÖRE VAZIFE MALULLÜĞÜ HÜKÜMLERININ UYGULANAMAYACAĞINA ILIŞKIN SOSYAL GÜVENLIK KURUMU BAŞKANLIĞI VAZIFE MALULLÜĞÜ TESPIT KURULU KARARININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, OLAYDA 5434 SAYILI KANUN HÜKÜMLERI UYGULANMASI GEREKTIĞINDEN İDARİ YARGI YERİNDE**

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : Kendi adına asaleten; S.K. ve V.K. adına velayeten Y.K.

Vekilleri : Av. Dr. İ.M., Av. Ö.M.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. S.Y. (Adli Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı Y.K.'nın eşi, diğer davacıların babası olan M.K.'nın, Kocaeli Emniyet Müdürlüğü emrinde polis memuru olarak görev yapmakta iken 19.06.2010 tarihinde ekip amir vekili olarak görevli olduğu sırada rahatsızlanması üzerine kaldırıldığı hastanede vefat ettiğini, hakkında adi malul hükümlerinin uygulandığını, vazife malulü sayılması konusunda davalı kuruma yapılan başvurunun reddine ilişkin 06.11.2010 tarih ve 347 sayılı kararın hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek iptali istemiyle idari yargıda dava açmıştır.

ANKARA 17. İDARE MAHKEMESİ: 11.03.2011 gün ve E:2011/245 K:2011/10 karar sayılı ilamında "... 5510 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunun 27. Maddesi ile Değişik 47/1. maddesinde; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4. Maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife maulüllüğü hükümleri uygulanır. 25.maddede belirtilen malullük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malullüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malulü denir" hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Yasa'nın "Uyuşmazlıklarının Çözüm Yeri" başlıklı 101.maddesinde ise "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kapun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür" hükmüne yer verilmiştir..." gerekçesiyle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar Danıştay 11. Dairesinin 19.09.2012 gün E:2011/4955 K:2012/5558 sayılı ilamı ile onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı gerekçe ile, davacıların murisi Mehmet Kosova hakkında vazife malullüğü hükümlerinin uygulanmamasına ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptaline, Mehmet Kosova'nın ölüm tarihi olan19.06.2010 itibariyle vazife malulü olduğunun tespiti ile davacılara vazife malullüğü maaşı bağlanması istemiyle adli yargıda dava açmıştır.

ANKARA 5. İŞ MAHKEMESİ: 06.05.2013 gün ve E:2013/200 K:2013/618 sayılı ilamında özetle; Uyuşmazlık Mahkemesinin 04.09.2012 gün ve E:2012/64 K:2012/ 83 sayılı kararına da atıf yapılarak, davacıların murisinin 5434 sayılı Yasaya tabi olduğu, 5754 sayılı Kanunun uygulanması gerektiği, davacıların murisinin bu Yasanın uygulanmasından önce 5434 sayılı Yasaya tabi olduğu, uyuşmazlığın bu yasanın uygulanmamasından dolayı meydana geldiği gerekçe gösterilerek davanın HMK 114/C-115/1-2 maddeleri uyarınca dava şartı olan yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir.

Davacılar vekili dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi istemi ile Ankara 5. İş Mahkemesine başvuruda bulunmuş ise de dosya sehven Yargıtay 21. Hukuk Dairesine gönderilmiştir. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi 10.10.2013 gün ve E:2013/15280 K:2013/18433 sayılı gönderme kararında; kararın kesinleştiğini, davacılar vekilinin talebinin dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine ilişkin olduğunu, dosyanın temyiz edilmediğini belirterek dava dosyasının mahkemeye iadesine karar vermiş ve dosya bu aşamadan sonra mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan Akarsu ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlıkça idari yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Kocaeli Emniyet Müdürlüğü emrinde polis memuru olarak görev yapmakta iken 19.06.2010 tarihinde ekip amir vekili olarak görevli olduğu sırada rahatsızlanması üzerine kaldırıldığı hastanede vefat eden Mehmet Kosova hakkında 5510 sayılı Kanunun 47.maddesinin 1.fıkrasına göre vazife malullüğü hükümlerinin uygulanamayacağına ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Vazife Malullüğü Tespit Kurulunun 06.11.2010 gün ve 347 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yer alan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Vazife Malullüğü Tespit Kurulunun 06.11.2010 gün, 347 sayılı kararına ilişkin yazıda; Mehmet Kosova'nın ölümünün işyerinden veya yürütülen görevden veyahut işyerinde görevli olduğu sırada meydana gelen dış etkenlerden kaynaklanmadığından, hakkında 5510 sayılı Yasanın 47.maddesinin 1.fıkrasına göre vazife malullüğü hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığının belirtildiği anlaşılmıştır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47.maddesi "Vazife Malullüğü" nü düzenlemekte olup, maddenin 1.fıkrasında; "...25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir." hükmü yer almaktadır.

5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa I.tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Dosya kapsamında yer alan Mehmet Kosova'ya ait Hizmet Cetvelinde yapılan incelemede, ilk atama tarihinin 23.10.1995 olduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli sandığı iştirakçisi olan müteveffanın eşi olan davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 17. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 17. İdare Mahkemesi'nin 11.03.2011 gün ve E:2011/245 K:2011/10 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.